

Kansalaisen omien tietojen tallentaminen (artikla 5)

EHDS espresso 26.2.2026

Minna Linsamo ja Eve Moilanen
THL

Anna Korpela ja Saija Siivonen
Kela

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos

23.2.2026

Esityksen sisältö

- Taustaa aiheeseen
 - Kansalaisen uusi oikeus lisätä tietoa sähköiseen potilaskertomukseen (artikla 5)
 - Mitä EHDS edellyttää artikla 5:den toteutuksesta
 - Hallituksen esitys EHDS-asetusta täydentävästä kansallisesta sääntelystä
 - Mitä tiedämme jo kansalaisen tuottamasta tiedosta
- Kansalaisen omien tietojen tallentaminen (artikla 5) – toimeenpano
- Yhteenvedo jatkosta

Kansalaisen uudet oikeudet EHDS:n myötä*

Oikeus saada tietoa, myös automaattisilla ilmoituksilla, pääsystä tietoihin käyttöpalvelussa (9 artikla)

Oikeus kieltää ensisijainen käyttö (10 artikla)

Oikeus päästä henkilökohtaisiin sähköisiin terveystietoihinsa + ladata kopio (3 artikla)

Oikeus rajoittaa ammattilaisen pääsyä sähköisiin terveystietoihin tai osaan niistä (8 artikla)

Jäsenvaltioiden on perustettava yksi tai useampia sähköisten terveystietojen käyttöpalvelu (4 artikla)

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (7 artikla)

Oikeus tietojen oikaisemiseen käyttöpalveluissa (6 artikla)

Kansalainen voi lisätä tietoja sähköisiin potilaskertomuksiinsa (5 artikla)

*Osin toteutuu jo meillä OmaKannan kautta

Luonnollisten henkilöiden oikeus lisätä tietoja sähköisiin potilaskertomuksiinsa (artikla 5)

- Luonnollisilla henkilöillä tai heidän laillisilla edustajillaan on **oikeus lisätä tietoja** kyseisten luonnollisten henkilöiden **sähköiseen potilaskertomukseen** sähköisten terveystietojen käyttöpalveluissa tai kyseisiin palveluihin liittyvissä sovelluksissa.
- Kyseiset tiedot on **merkittävä selvästi erottuvalla tavalla** luonnollisen henkilön tai hänen edustajansa syöttäviksi.
- Luonnolliset henkilöt tai heidän 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut edustajat **eivät saa** voida muuttaa terveydenhuollon ammattihenkilöiden syöttämiä sähköisiä terveystietoja ja niihin liittyviä tietoja suoraan.

Mitä tietoa kansalainen voi lisätä sähköiseen potilaskertomukseen?

- Pääasiallinen soveltamisala henkilökohtaisten sähköisten terveystietojen prioriteettiluokkien tiedot. Jäsenmaat voivat itse säätää yksityiskohdista.
- EHDS-asetuksessa ei laadita luetteloa lisättävistä tietoelementeistä. Tarkoituksena on kuitenkin antaa potilaille mahdollisuus täydentää prioriteettitietoluokkien tietoja.

Määriteltävä kansallisesti mitä tietoja kansalainen voi lisätä sähköiseen potilaskertomukseen.

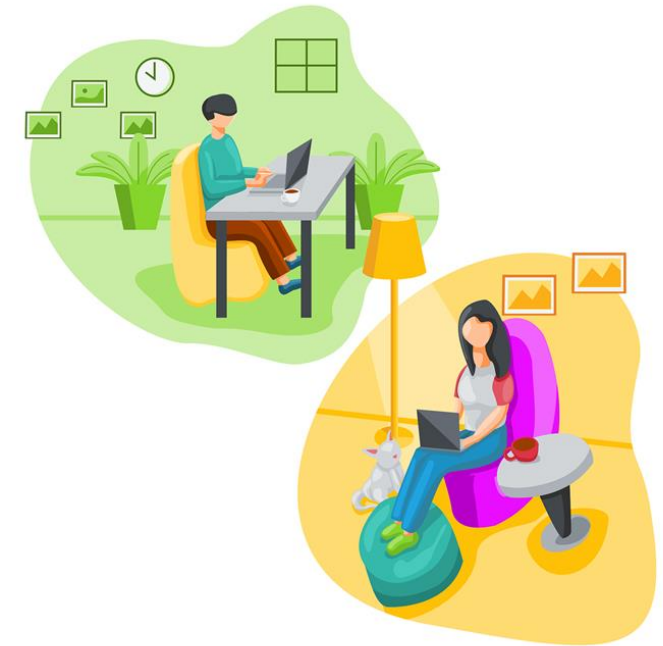
EHDS prioriteettiluokkien tiedot

Prioriteettiluokka	Voimaantulo
Potilasyhteenvedo • Henkilötiedot, vakuutustiedot ja yhteenvedo • Allergiat • Lääketieteelliset riskitiedot • Rokotukset • Ongelmat • Hoitohistoriaan liittyvät tekstimuotoiset tiedot • Lääkinnälliset laitteet ja implantit • Toimenpiteet tai hoitomenettelyt • Toimintakykytiedot • Nykyinen ja aiempi lääkitys • Terveysteen liittyvä sosiaalinen henkilöhistoria • Raskaushistoria • Potilaan itse toimittamat tiedot • Terveystilan havainnoinnin tulokset • Hoitosuunnitelma • Harvinaissairautta koskevat tiedot	3/29
Sähköinen resepti ja lääketoimitus	3/29
Lääketieteelliset kuvat ja lausunnot	3/31
Laboratoriotutkimusten tulokset	3/31
Hoidon loppulausunnot (epikriisi)	3/31

Taustaa 1

Alustava oletamus ja tulkinta

- Hallituksen esityksen luonnos EHDS-asetusta täydentävästä kansallisesta sääntelystä ehdottaa:
 - Kansalaisen tuottamat tiedot kuuluvat jatkossa **potilasasiakirjoihin**. Tiedot tallennetaan potilaskertomukseen ja sen myötä myös Kanta-palveluihin. (26 §:n luonnos).
 - OmaKanta toimii EHDS-asetuksen mukaisena **sähköisten terveystietojen käyttöpalveluna** ja toteuttaa EHDS-asetuksen luonnollisen henkilön oikeuksia koskevat toiminnallisuudet. (74 §:n luonnos)
 - Lisäksi terveydenhuollon palvelunantajat voivat sisällyttää oikeuksien edellyttämiä toiminnallisuuksia myös omiin **asiointipalveluihinsa ja sovelluksiinsa**.
 - Omien tietojen tallentamista voisi tehdä sekä henkilön omasta aloitteestaan että terveydenhuollon ammattilaisen kanssa sovitusti.
 - Omien tietojen tallentaminen potilaskertomukseen toteutettaisiin OmaKannan kautta siten, että henkilö voi tallentaa tiedot haluamansa terveydenhuollon **palvelunantajan rekisterinpidossa olevaan potilaskertomukseensa**.
 - Tietojen tallentaminen edellyttäisi kuitenkin, että henkilöllä on **hoitosuhde terveydenhuollon palvelunantajaan**, jolloin hänellä on myös potilaskertomus palvelunantajan rekisterinpidossa.

Hallituksen esityksen luonnos EHDS-asetusta täydentävästä kansallisesta sääntelystä ehdottaa (perusteluosio):

- Hyvinvointialueiden tietojärjestelmiin on toteutettava uusina toiminnallisuuksina luonnollisen henkilön itse potilaskertomukseensa **toimittamien tietojen näyttäminen ammattihenkilölle**.
 - Palvelunantajilla tulee olla tietojärjestelmä, jossa on **kyvykkyydet käsitellä** potilaan itse potilaskertomukseensa lisäämiä tietoja
 - Tietojärjestelmämuutosten lisäksi terveydenhuollon palvelunantajille aiheutuu kustannuksia toiminnan muutoksesta, esimerkiksi **asiakkaiden tiedottamisesta** ja ammattilaisten ja muun henkilöstön **kouluttamista**.
- Kansalaisen tuottaman tiedon vaikutukset
 - Kun tietoja voi alkaa toimittaa sähköisesti, toimitettavien **tietojen määrä** voi kasvaa runsaastikin.
 - Potilaan tuottamat tiedot voivat **tehostaa palvelun toteuttamista**, jos esimerkiksi esi- ja seurantatietoja toimitetaan sähköisesti fyysisen vastaanottokäynnin sijasta.
 - Toimitettavien tietojen määrän kasvulla voi olla merkitystä **ammattilaisten työmäärän** ja **palvelunantajanresurssien käyttöön**.

Taustaa kansalaisen tuottamille tiedoille

Tutkimuksia / julkaisuja aihepiiristä:

- [Potilaan tuottama tieto osaksi hoitopäätöksiä:](#) Potilaan tuottaman tiedon hyödyntäminen ja hänen osallistumisensa hoitopäätöksiin lisää hoitoon sitoutumista ja sen vaikuttavuutta. (Proshade – ratkaisuja resurssiviisaaseen terveydenhuoltoon).
- [Potilaiden itse tuottaman tiedon hyödyntäminen terveydenhuollon ammattilaisten kokemana:](#) Terveydenhuollon ammattilaiset kokivat monenlaista hyötyä potilaan tuottamasta tiedosta. Ammattilaisilta nousi esiin huoli potilaan tuottaman tiedon luotettavuudesta ja hallittavuudesta. (Pro gradu –tutkielma).

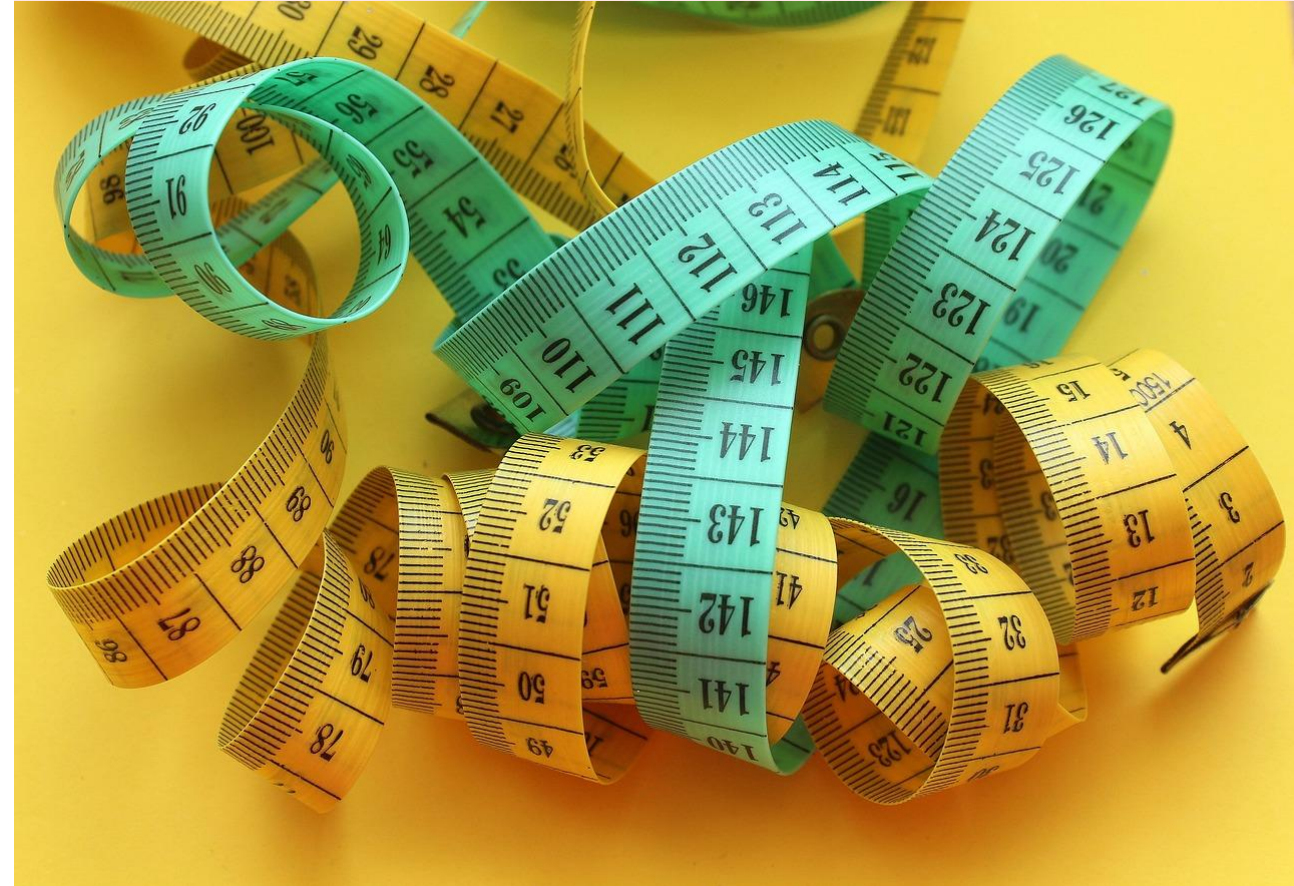
Taustaa kansalaisen tuottamille tiedoille jatkuu

Hyvinvointialueyhteistyössä on selvitetty aiemmin tarpeita potilaan tuottamalle tiedolle:

- Hoidon seurannan tietorakenteet projektissa 6/23 keskusteltu hyvinvointialueiden kanssa omahoidon tiedoista ja tärkeiksi koettu mm.
 - lääkkeiden käyttö (määrätyt lääkkeet), omat mittaukset (esim. verensokeri, paino, verenpaine), potilaan vointitieto, toimintakykytieto (38 vastaajaa).
- Kanta-palveluiden työpajat hyvinvointialueiden kanssa kevät 2024, jossa aiheena OmaKanta sovellus palvelumuotoilu (15 HVA):
 - Esitiedot, rokotukset, päiväkirjat, allergiat, PROM, oirearviot, ruokavalio, tieto tupakoinnista ja alkoholista.

Laaturekisterin tarpeita:

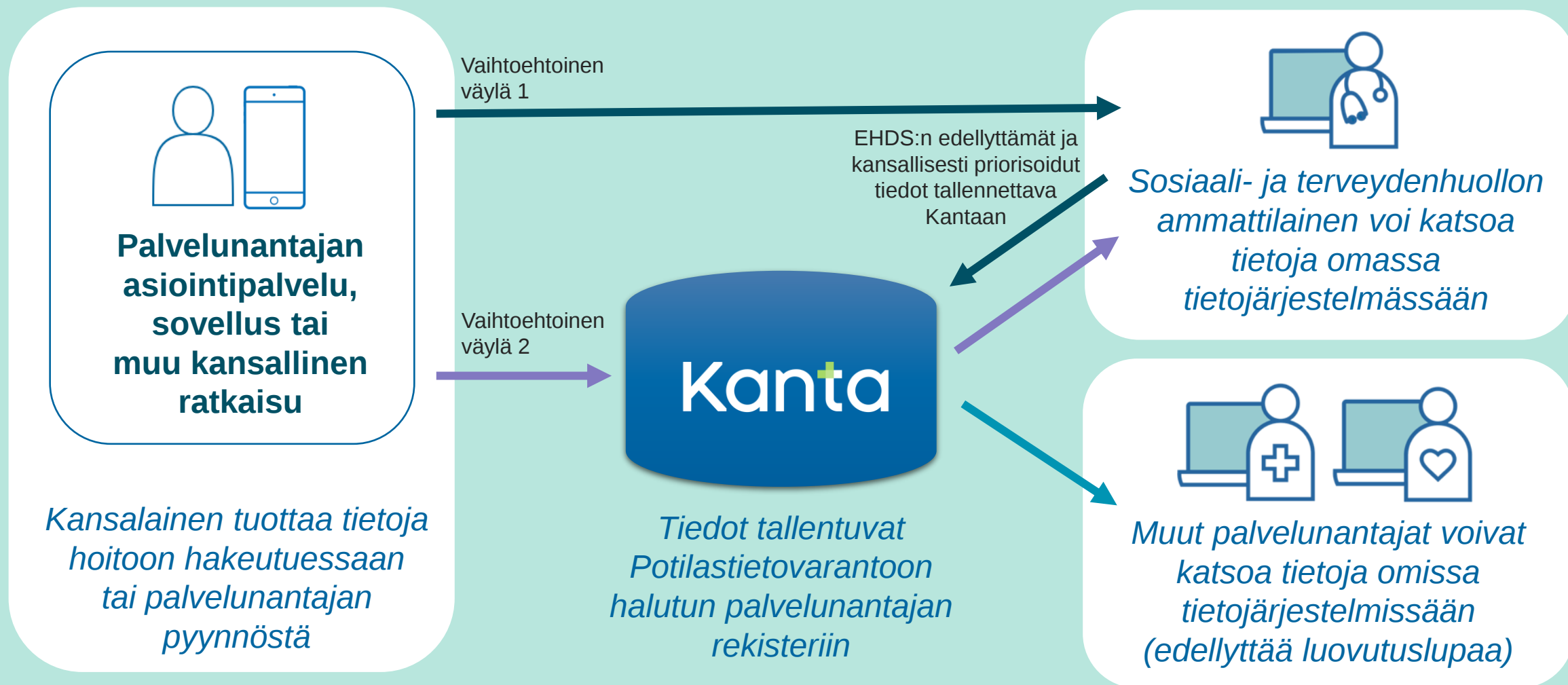
- pituus, paino, BMI, vyötärön ympärys, tieto tupakoinnista + päihteistä, verenpaine, verensokeri

Alustava havainnekuva kansallisesta ratkaisusta 1/2

Alustava havainnekuva kansallisesta ratkaisusta 2/2

Kansalaisen omien tietojen tallentaminen – toimeenpano

- THL ja Kela ovat käynnistäneet artikla 5:den toteuttamisen edistämisen
- Tarkoitus on tehdä selvitys mitä tietoa kansalainen voi lisätä sähköiseen potilaskertomukseen sekä miten kansalaisen ja ammattilaisen prosessi menee
- Selvitys lähtee kommenttikierrokselle kevään aikana jolloin sitä on mahdollista kommentoida.

Työpajat

Työpajojen tavoitteena oli selvittää ja keskustella yhdessä:

- Mitä tietoa kansalainen voi lisätä sähköiseen potilaskertomukseen?
- Mitkä näistä tarpeellisista tietosisällöistä halutaan talteen Kantaan (riippumatta siitä missä ne tallennetaan)?
- Missä kansalaisen digipalveluissa mitään tietosisältöä tuotetaan?
- Miten kansalaisen ja ammattilaisen prosessi menee?

Osallistujat olivat sote tiedonhallinnan asiantuntijoita, hyvinvointialueen edustajia sekä tietojärjestelmä- ja sovellustoimittajia.

Ajankohta	Osallistujamäärä
13.11.2025	18
18.11.2025	26
25.11.2025	20

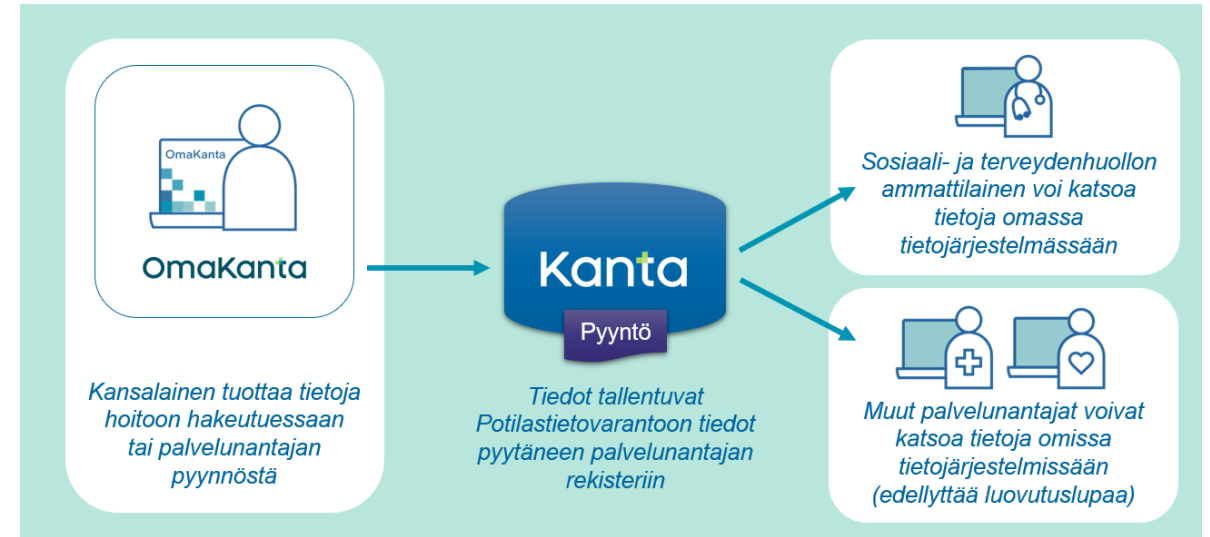
Omien tietojen tallennus OmaKannassa / asiointipalveluissa – alustavia tuloksia työpajoista

Tietojen tallennus OmaKannassa

Alustavia
tuloksia
työpajasta

- Tiedot ovat Kannassa ja sitä kautta usean tahon tarkasteltavana välittömästi
- Prosessi voisi toimia hyvin tilanteissa, joissa kirjataan yksittäisiä tai rajallisia tietoja
- Ei manuaalista syöttämistä tai siirtämistä PTJ:hin

- Ratkaisu vaikuttaa kokonaisuudessaan raskaalta. PTJ generoi pyynnön Kantaan, joka sitten välittää tiedon potilaalle. Sen jälkeen lääkärin pitäisi erikseen hakea potilaan tuottama tieto Kannasta ja sen jälkeen yhteensovittaa tiedot omaan potilastietojärjestelmään.
- Huolestuttaa hieman se, että alueellisten 2-suuntaisten asiointiportaalien käytön ohien tulisi uusi asiointiportaali.
- Useammalla hyvinvointialueella on käytössä jokin digitaalinen asiointialusta, jossa tehdään myös tietojen keräystä

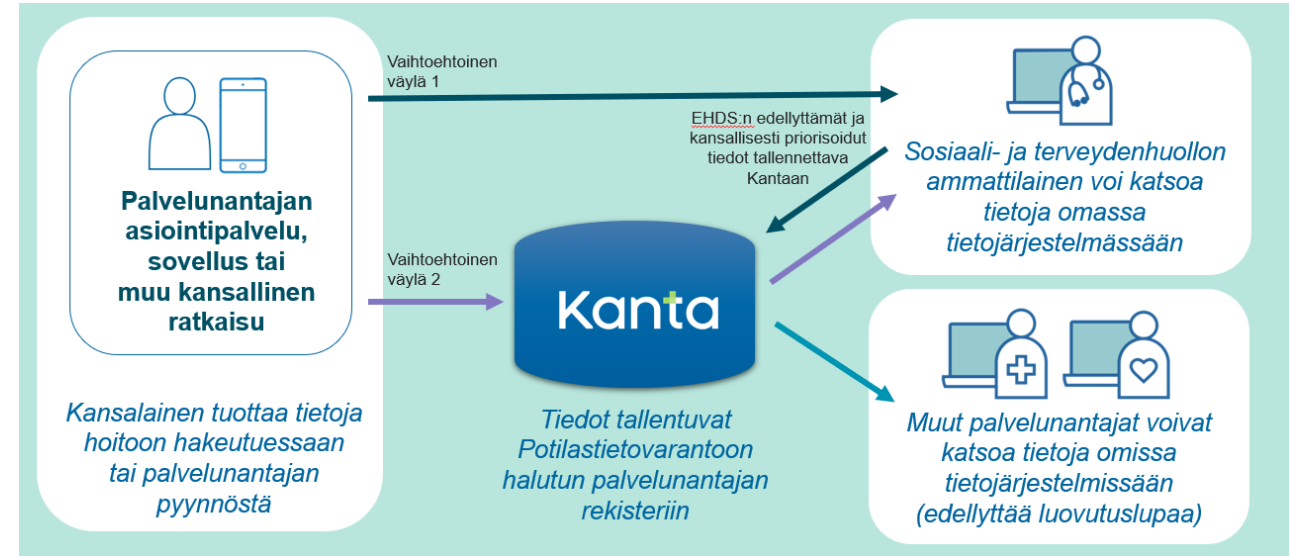
- Miltä tietojen tallentaminen OmaKannan kautta vaikuttaa?
- Millaiset mahdollisuudet olisi kehittää potilastietojärjestelmiä, jotta tietojen haku potilastietovarannosta mahdollistuu?

Tietojen tallennus asiointipalveluissa

Alustavia
tuloksia
työpajasta

- Ajatus alueen oman asiointipalvelun käytöstä on merkittävästi parempi. Yksi asiointikanava.
- Yksi järjestelmä --> siirtyy Kantaan, jossa vain katselu
- Tietojenkeruu tapahtuu samassa järjestelmässä
- Alueellisten asiointiportaalien käyttö kokooa kaiken muunkin asioinnin ja potilas-ammattilainen-viestinnän

- Pitäisikö ammattilaisen tarkastaa tieto ennen tallentamista järjestelmään?
- Olennaista on arvioida mitkä potilaan itse tuottamat tiedot aidosti on olennaista tallentaa Kantaan.
- Kuinka hyvin asiointialustat tukevat PTJ:hin tallennusta
- Kansallinen ratkaisu olisi hyvä.
- Halutessaan tiedot pitäisi voida viedä Omatietovarantoon.

- Miltä tietojen tallentaminen asiointipalvelun kautta vaikuttaa?
- Millaiset mahdollisuudet olisi kehittää potilastietojärjestelmiä, jotta tietojen hyödyntäminen asiointipalvelusta mahdollistuu?

Mitä tietoa kansalainen voi kirjata – alustavia tuloksia työpajoista

Mitä tietoja tallennettaisiin kansallisen palvelun kautta (esim. OmaKanta?)

- Omamittauksetiedot (ei tarkempaa kuvausta mitä tietoja)
- Sairaudet ja terveydentila
 - Pitkäaikaissairaudet, aikaisemmat sairaudet / leikkaukset / toimenpiteet, sukurasite
- Lääkitys
 - Käytössä oleva lääke ja luontaistuotteet
 - Lääke- ja itsehoitovalmisteiden tiedot
- Toimintakyky, apuvälineet, kotiapu
- Elintavat
 - Mm. tupakka ja päihteet
 - Alkoholin käyttö
 - Ruokavalio, jos joutuu osastohoitoon
- Riskit, allergiat, rokotukset
- Hoitotahto

23.2.2026

Mitä tietoja tallennettaisiin alueellisen palvelun kautta?

- Fysiologiset mittaukset
 - Verenpaine, pulssi, paino, pituus, PEF, verensokeri, lämpö
- Kyselyt ja seuranta
 - Hoitajaksoihin liittyvät kyselyt
- Toimintakyky ja vointi, muutokset voinnissa
- Työkyky
 - Työkykyyn liittyvät selvitykset
- Sairaudet ja taustatiedot
 - Aiemmat synnytykset
- Apuvälineet
 - Hoidossa tarvittavat apuvälineet (esim. avanne, katetri) ja näiden REF-koodit)
 - Käytössä olevat, myönnettyt apuvälineet
- Tiedot, joilla on merkitystä tulevien sairauksien hoidon kanssa.

Työpajojen pohjalta kootut alustavat priorisoitavat tietosisällöt

Muissa projekteissa etenevät tietosisällöt, mutta jotka nousivat myös työpajoissa esille:

Lääkitystiedot

- Käytössä oleva lääkitys ja luontaistuotteet
- Lääke- ja itsehoitovalmisteiden tiedot
- Etenevät lääkityskonseptissa v. 2029-2031

- GenProm ja toimintakykymittarit

Mittaukset / mittarit

- Verenpaine ja pulssi
- PEF
- Verensokeri
- Lämpö
- Päihteet ja tupakka
- Paino, pituus

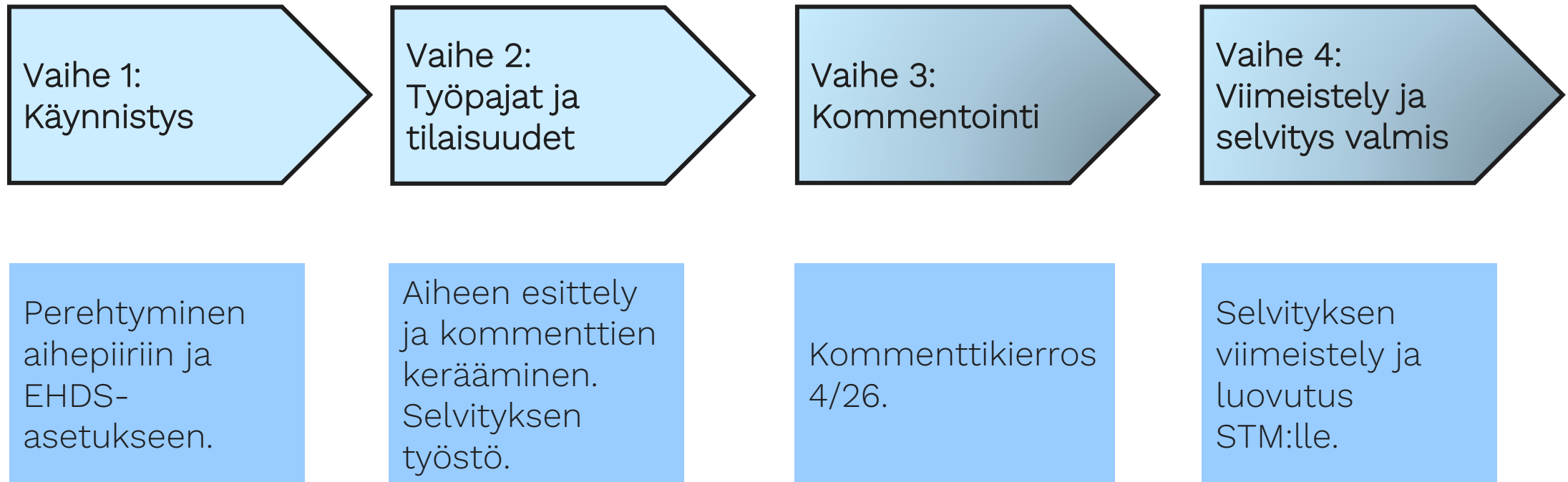
Muut tietosisällöt:

- Allergiat
- Ruokavalio
- Riskitiedot, esim. kommunikaatioavun tarve
- Sukurasite(?)
- Apuvälineet

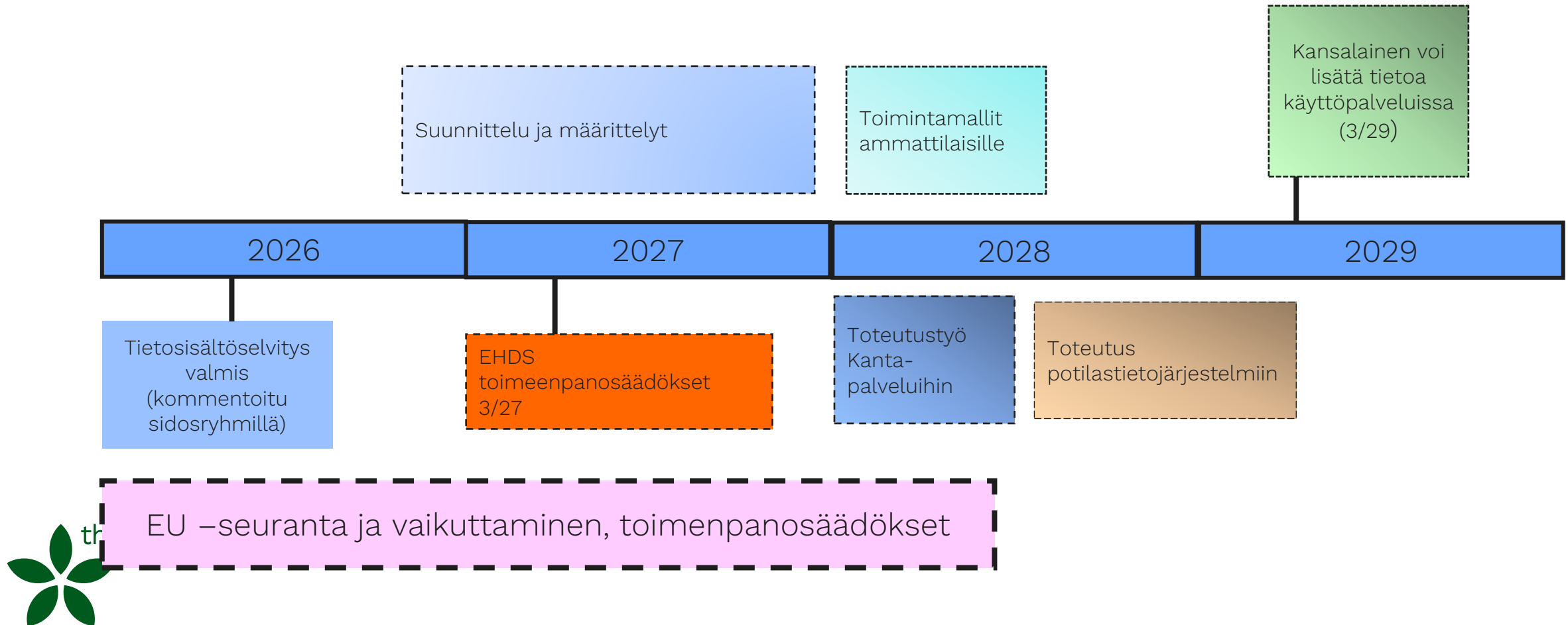
- Miltä ehdotetut tietosisällöt vaikuttavat?
- Puuttuuko jokin tärkeä tieto?

Selvityksen eteneminen

Aikataulutus jatkotyölle

Kiitos